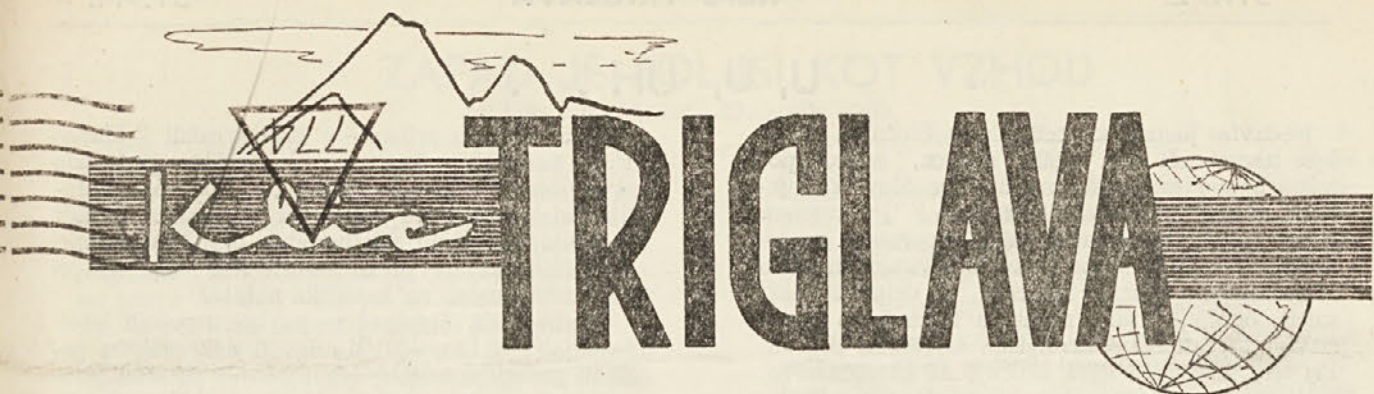




ODGOVORNOST

VSI naši bralci so lahko prepričani, da nam je več kot mučno razpravljati o teh stvareh javno, toda trudimo se že več kot poldrugo leto in izčrpali smo menda vsa sredstva, da bi jih uredili na diskretniji način, a ostalo je vse brez uspeha. Naravnost prisiljeni smo zato, da sprožimo vsaj naša vitalna vprašanja javno ter jih predložimo naši emigraciji v mirno presojo, brez kakršnih koli strasti. Nobenega dvoma namreč ni, da moramo priti z dosedanje mrtve točke tako ali drugače, kajti položaj postaja popolnoma nevzdržen.

Da bo v Evropi in v vsem svetu moralo priti do razčiščenja današnjega političnega položaja, o tem gotovo ne dvomi prav nihče, čeprav ne more nihče predvidevati, kdaj se bo to zgodilo. Toda jasno je, da ne bo prišel tedaj v tak položaj kot mi Slovencimorda prav noben drug narod. Rešila se bodo vprašanja vseh drugih narodov v bolj ali manj zadovoljivi obliki, le nam se prav lahko dogodi, da tedaj politično—sploh izginemo.

Glede na to dejstvo ne stoji tudi niti ena emigracija pred tako strašno odgovornostjo, kot ravno naša. Več kot samo ob sebi je umevno, da bi morali zato zbrati in strniti prav vse svoje sile in napeti prav vse svoje moči, da se rešimo. Ustvariti bi morali politično reprezentanco, ki bi zajela sleherni našo aktivno in tvorno silo brez razlike raznih svetovnonazorskih, strankarskih in drugih razlik, ki so nas morda ločile v preteklosti. Samo taka politična reprezentanca bi imela resnično vsenarodno legitimacijo, vživala bi potrebno avtoriteto in bi lahko uspešno mobilizirala ter aktivizirala vse sile, s katerimi sploh razpolagamo.

Toda kaj vidimo? Jeseni leta 1944 se je doma v zaključenem krogu osnoval Slovenski narodni odbor, ki je bil zaradi svoje popolne nesposobnosti soodgovoren, če že ne za našo tragedijo samo, pa v prav veliki meri vsaj za njene tako katastrofalne oblike.

Ta SNO se je potem jeseni leta 1945 v Rimu prav tako med štirimi stenami "rekonstruiral," nato pa kratko in malo izdihnil, a vse njegove funkcije je prevzel g. dr. Krek osebno s svojim najžejim krogom in s tem seveda tudi prav vso zadevno politično odgovornost. Ta krog odklanja in onemogoča trmoglavu vse zahteve po ustvaritvi resnične politične reprezentance, ki bi zajela vso emigracijo, ne polaga računa o izvrševanju svojega mandata, ki si ga je bil enostransko prisvojil, nikomur in hoče biti predstavnik demokratičnega dela Slovencev, a je ves njegov postopek prava negacija najelementarnejših pojmov demokracije. Kakšni so rezultati teh avtoritativnih metod, ki le preživo spominjajo na žalostno dobo njegove JRZ, vidimo in občutimo prav vsi—mi Slovenci nismo za nikogar na svetu kak faktor.

Dovoljujemo si vprašati g. dr. Kreka, ali se res ne zaveda strašne odgovornosti, ki si jo je nakopal pred vso emigracijo, pred vsem narodom in pred zgodovino s takim postopanjem? Toda mnogi znaki zadnjih mesecev nam kažejo, da g. dr. Krek sploh ne more razumeti situacije, v katero je s svojim postopkom zašel.

Konec preteklega leta je bil g. dr. Krek pozvan v Washington, kjer bi lahko izvrševal prav usodopolno funkcijo za naš narod, ako bi se mogel sklicevati na to, da je v resnici predstavnik vsega demokratičnega dela slovenskega naroda, ne pa le razmeroma majhnega osebnega kroga. Mislimo, da g. dr. Krek tudi sam prav dobro ve, da so vodilni angloameriški krogi kaj dobro poučeni o resničnem stanju stvari tudi med raznimi emigracijami in bi se moral tudi on zato zavedati, da predstavlja

danes za Angloamerikance prav samo toliko, kot resnično predstavlja, namreč le neko ozko in enostransko "slovensko katoliško skupnost," ki jo je g. dr. Krek začel zadnje mesece organizirati kot odgovor na naše zahteve po—koncentraciji in organizaciji vseh slovenskih demokratičnih sil.

Vse kaže, da g. dr. Kreku lebdi pred očmi le skrb za osebni prestiž, ki mu ga ni hotel nikoli nihče kratiti. Očividno bi rad predstavljal med Slovenci to, kar predstavlja med Hrvati g. dr. Maček, toda pri tem pozablja, da je dal dr. Mačku nesporno legitimacijo dejansko prav ves hrvatski narod izza Radičeve smrti. Dr. Maček je šel skozi mnoge ječe in je dobival vse hrvatske glasove v opoziciji, ko je vladajoče JNS in potem za njo JRZ mobilizirala prav ves državni aparat proti njemu, dočim je bil g. dr. Krek izvoljen samo enkrat in še takrat le kot aktivni minister JRZ pri javnih volitvah. Razlika je torej prav zelo, zelo velika. Dr. Maček govori lahko res avtoritativno v imenu vsega hrvatskega naroda, dočim ni danes med slovenskimi političnimi ljudmi v emigraciji niti enega, ki bi mogel potrkat na kako legitimacijo, ne da bi mu bilo treba priti v zadrego, če bi se kdo pobliže zanimal za izvor te legitimacije. Razen tega je z dr. Mačkovim imenom neločljivo zvezana vsa hrvatska politična zgodovina zadnjih dvajset let, dočim g. dr. Krek menda niti sam ne bo tajil, da nima pokazati do danes še niti enega dejanja ali uspeha, ki bi ga upravičeval do tako visokega položaja.

Tak je danes položaj in ravno glede na gornja dejstva mora biti vsakemu, ki ima še količjak čuta za strašno odgovornost, popolnoma jasno, da je treba s takim nezdravim stanjem, ki nas more dovesti v nepopravljivo katastrofo, za vsako ceno presekati. Mi potrebujemo in zahtevamo resnično demokracijo vsenarodno politično reprezentanco, ne pa nadaljevanje predvojnih metod, ki so nas privedle v današnjo tragedijo. Vsak, ki tega noče razumeti in ki kakorkoli ovira koncentracijo vseh naših narodnih sil, si nakopava strašno odgovornost, katere posledicam ne bo mogel uiti. M.J.

★ ★ ★

ZA NOVI SLOVENSKI NARODNI ODBOR

Objavljena je bila resolucija "Zveze slovenskih katoliških visokošolcev v tujini" s sedežem v Madridu v Španiji, ki pravi v izveščku sledeče:

"1. Skrajni čas je, da se jasno opredelijo slovenski narodno politični cilji, za katerimi mora slovenski narod težiti, če se hoče kot narod polno uveljaviti."

"3. V ta namen je temeljite važnosti, da se obnovi slovensko narodno predstavništvo ali da se osnuje novo, ki bo zmožno opravljati naloge, ki jih sedanjí položaj slovenskega naroda stavlja pred emigracijo."

"6. Ni mogoče več nadaljevati topo vdanega čakanja razvijanja dogodkov. Tako zadržanje emigracije bi z gotovostjo prineslo novo katastrofo Slovencev. Odgovorni za to bomo vsi, posebno pa tisti, ki so dobili poseben narodni mandat za zastopanje slovenskih koristi."

★ ★ ★

Resnica.—G. urednik! Vaš članek "Resnica za vsako ceno!" mi je vzbudil žalostne spomine in ne vem, zakaj sta se "Slovenija" in Vaš list lotila neljube stvari. Vendar ostane ena tolažba: Čeprav jih je OF zmešala, Slovenci nikdar niso bili komunisti. Spretno prikriti komunizem jih je strahotno povlekel za nos. O.C.

U, U, UH . . .

Nedavno je ustaška centrala v Chicagu, USA, kjer izhaja tudi njen organ "Danica," s širokopotezno akcijo razposlala na naslove Slovencev letak "Hrvatska poruka Slovencima!", v katerem je rečeno, da bo hrvatski narod uporno in nezlomljivo nadaljeval borbo za svojo hrvatsko državno samostojnost. Poziva Slovence, da delujejo v isti smeri, odbijejo vsako misel na kako novo Jugoslavijo in zahtevajo neodvisno slovensko državo. Pri tem se ustaški letak sklicuje na katoličanstvo, ki veže oba naroda — hrvatskega in slovenskega, kar naj bi bilo vzrok, da nove Jugoslaviji ne sme biti in da morajo Slovenci podpreti ustaške težnje za zopetno doseg oblasti v Hrvatski.

Hrvatski narodni program je absolutno hrvatska stvar in Hrvati imajo polno pravico, da ga postavijo kot se jim zdi najboljši in najkorisnejši. V to se Slovenci niti ne moremo niti nocemo vmešavati. Mislimo pa, da imamo isto pravico, da postavimo tak slovenski narodni program, kot mi mislimo, da najbolj odgovarja slovenskim koristim in slovenskim interesom. Pri tem pa ni treba Hrvatom računati ne z germansko ne z laško penetracijo in imperializmom, še najmanj pa ustašem, katerim sta Hitler in Mussolini podarila oblast v NDH, Savojska hiša pa kralja, ki Zagreba nikoli videl ni.

Pri vodenju zunanje politike nekega naroda igrajo interesi večjo vlogo kot pa sentimentalne "skupne točke." Katoličanstvo je n.p. gotovo ena izmed takih "skupnih točk" med Slovenci, Lahi in Avstrijci. Toda da niti Lahi niti Avstrijci niso sentimentalni, se je pokazalo med in po zadnjih volitvah na Koroškem in v Trstu, kjer je ta "skupna točka" — ne prvič — docela odpovedala.

Ustaši so z vso vno zagovarjali teorijo o germanskem poreklu hrvatskega naroda in kar je bilo Slovincem še bolj "pri srcu," ustaši so iznašli tudi teorijo o hrvatskem poreklu slovenskega naroda — torej germanskem poreklu . . . Ni zato nič čudnega, če so ustaši prišli in odšli iz NDH na nemških kamionih pod zaščito nemških bajonetov, v kolikor jih niso pri kraju prestregli partizani in jim podarili ali kroglo ali pa visoke položaje v Titovi osebni straži in tajni policiji, kakor tudi ni slučaj, da je Pavelič zagotavljal iz svojega globokega katoliškega prepričanja Hitlerjevega poslanca prof. Loescha, da bo po "zmagoviti vojni" proglasil Hrvatsko Protestantstvo Cerkev in kajpak prekinil z Vatikanom, od katerega je — kak cinizem! — iskal blagoslova za svoje zločine in zaščito po "zmagoviti vojni."

JAVNO MNENJE

Brez skrbi, tujci nas poznajo . . . — Gospod urednik! K Vašemu uvodniku "Resnica za vsako ceno!" v 43. številu KT bi tole pripomnil:

Zakaj bi bilo narobe ali nerodno priznati pred tujci, kako je bilo v Sloveniji med vojno? Morda tujci še bolje poznajo situacijo med vojno, ker so jo opazovali izven spopadajočih se taborov. Sicer so pa zavezniki sami priznali Tita in se zanj zavzemali, kako naj bi potem zamerili našemu narodu, če je v dobri veri podprl OF. One, ki niso bili s Titom, so zmerjali z izdajalci in še junija 1945 vrnili deset tisoč slovenskih protikomunistov svojemu zvezniku Titu, da jih je pobil.

Pri svem smo imeli tudi to nesrečo, da smo kot mali narod nosili prvo breme protikomunizma, tedaj

Ustaši so po prihodu v Italijo izdali "Martyrium Croatiae," kar naj bi očitno prikazalo upravičenost njihovih zločinov, ko pa so bili italijanski časopisi med vojno — in videli smo jih tudi v Ljubljani — polni slik ustaških krvnikov z venci človeških jezikov preko ramen itd. Kje so pri tem mislili ustaši na katoliška načela?

Nadškof dr. Stepinac je po brezuspešnih intervencijah pri Paveliču, da dovoli duhovnikom podeliti poslednjo tolažbo umirajočim v ustaških koncentracijskih taboriščih v Jasenovcu, Novi Gradski in Laborju, pisal 2. novembra 1942 ustaškemu pravosodnemu ministru:

"Ali je kaj čudnega, ako se mnogi poštene ljudje vprašujejo, kakšna je razlika med vašim in boljše viškim logorjem? Ali more ustaški pokret računati na božji blagoslov, ko pa odreka umirajočim celo ono, kar doslej ni odrekala še nobena civilizirana država?"

Ne, pač pa je Pavelič vzel v osebno zaščito patra Filipoviča, poveljnika konc-lorogja v Jasenovcu, ki je odpadel i od reda i od Cerkve in ozmerjal dr. Stepinca s smrkvcem.

"Jedna grupa Hrvata" naj ve, da Slovenci ravno iz svojega verskega prepričanja odklanjajo vsak posel s "katoličani" take vrste. Kot vse, se tudi katoličanstvo meri po delih, ne pa po farijezstvu. Slovenci se morejo kvečjemu čutiti žaljene v svojem verskem ponosu, da jih ustaši poskušajo prikazati in celo napraviti sebi za "brate po veri."

Posebno poglavje pa je, kje je ustaška centrala dobila naslove Slovencev, na katere je poslala famozno "poruko." Stanič Ivan

★ ★ ★

PETER IN FRANCO

"The People" sporoča 16.3.1950 pod gornjim naslovom: "Sinočnja skrivnost—Bivši jugoslovanski kralj Peter je imel v Madridu dolg razgovor z generalom Francom."

Skrbi na plesu.—"Evening Standard" je pod rubriko "Nočni London" zapisal 23. marca: "Na plesu sinoči v Bagatelle jugoslovanski ex-kralj Peter v modri obleki. Vrača se danes z letalom v Pariz. Bil je na proslavi petdesetletnice svojega osebnega privatnega tajnika Brane V. Popoviča."

V času svojega zadnjega bivanja v Angliji je kralj pripovedoval onim, s katerimi je razgovarjal, da ga sedaj muči skrb kako pomagati starim in bolnim jugoslovanskim beguncem. Morda so o tem razpravljali tudi v onem nočem lokalu . . .

ko sta Churchill in Roosevelt bila še Stalinova prijatelja. To je naša tragedija, ki je pa doslej nismo prav izkoristili.

Resnica nam bo danes le koristila, svet pa bo spoznal, da smo iskreni in poštene. G.N.

Malo bolj poučno . . .—Mislim, da bi bilo tudi mogoče napisati par novic iz te dežele, ki bi bile za vsakega zanimive.

Radi pošiljanja paketov za Jugoslavijo se do danes ni še nobeden spomnil, da bi sporočil, da ne sme presegati vrednosti £5.

Tako poročilo bi bilo malo bolj poučno nego, da se obira na račun SNO.

Svete Cene

OSEKA

V življenju človeka ni nič novega,—a prav tako tudi iz nič more kaj ustvariti.

Leto 1945 maj 3.—po prečuti noči na Kalvariji in jutranjem pozdruvu topovskih savel preko Soče sem sedel na robniku glavne ceste. Sklonjene glave sem premišljeval . . .

Napisi po cestnem asfaltu in hišnih zidovih so bučno klicali: Hosana, hosana, hosana. Skrušen sem sedel in zrl v dalje,—neznane dni.

Prišla je "Hosana,"—za njo pa je šel poplah v srca onih, ki so še trenutek popreje slikali svoje navdušenje na zidove. Ako bi preslikani zidovi ne klicali,—klicalo bi kamenje.

Visco,—prva postaja, za njo druga Forli, pa za njo tretja, četrta, peta . . . so sledile.

Zareže se človeku marsikaj v kri in dušo,—postane in ostane njegova last . . .

Tako druga postaja forlijsko nogometno taborišče. Razprostrte odeje, šotorska krila, iz starih desk in kolja, ki mu je čas meril kraj, in iz žice zbite zasilne postelje so sprejele v okrilje prve noči od dolgega marša utrujeno gmoto. Sledili so dnevi izgnanstva,—ciganskega življenja. Človeška iznajdljivost je iz "nič" ustvarjala robce, iz šatorskih kril izrezanih delov,—perilo, obleko, . . . vadila si nit.

Nit za nitjo je tekla in za njo tudi čas. Čas oseke je bil to!

Pisma iz domovine kažejo oseko prav iste vrste. Belgrad, Zagreb in bela Ljubljana, iz starih srajc,—narod tam si vleče obrobljeno nit da zarobi robec iz blaga, ki nekoč nosilo je ime srajca, košulja . . . in ueske svoje "Hosano," ki jo čas polagoma izlizuje.

Pleša Jože

ZAPAD JE BOLJSI KOT VZHOD

Tito v parlamentu 27. aprila 1950.

Tito je v svojem govoru pred "novim parlamentom" odkril, da so Sovjeti zahtevali, da se Jugoslavija in Bolgarija združita v federaciji, kar pa je izgledalo "sumljivo." Stalinova zahteva po podreditvi Jugoslavije Bolgariji je bila sporočena bolgarskim in jugoslovanskim delegatom pred dvema leti v Moskvi. Titovci so zahtevo "odbili," češ, da pogoji za federacijo še niso povoljni.

V nadaljevanju svojega govora je Tito obtožil Moskvo, da je naščuvala svoje satelite, da so prekinili trgovske odnose z Jugoslavijo. "Toda," je dejal Tito, "vse, kar bi popreje dobili od njih, izdelujemo sedaj sami ali pa dobimo z Zapada. Naši trgovski in gospodarski odnosi z Zapadom ter drugimi prekomorskimi deželami so tako dobri, da je dobava dobrin prekoračila ono, ki smo jo dobili od Sovjetov in vzhodnih držav."

"Obstoja možnost, da se bodo zboljšali obnošaji z Grčijo. Imenovali bomo novega poslanika v Grčijo (diplomatski odnošaji so bili prekinjeni pred dvema leti in pol). Smatram, da bo to pojačalo mir na Balkanu."

"Želimo najboljše odnose z Italijo." Nato pa je očitno meril na Trst, ko je rekel: "Gospodarsko in drugačno sodelovanje bo pomagalo rešiti sporna vprašanja."

"Naši odnosi z Avstrijo postajajo normalnejši in naša trgovina bo konsolidirala dobro sosedstvo med nami."

"Sovjetska Zveza in ljudske demokracije so nam sovražne. Mi nimamo zanje sovražnih občutkov, toda vse, za kar nas tožijo, je ponarejeno. Kominforma je pozvala naše ljudstvo na upor. To je mešanje v notranje zadeve v najhujši obliki. Močna socialistična dežela nas želi izkoriščati in vršiti pritisk na nas. Največja izmišljotina je, da ogrožamo mir, da ogrožamo Sovjetsko zvezo. Skušajte si predstavljati malega dečka, ki stoji pod velikanom in grozi njegovemu življenju s palico. Velikan trdi, da predstavlja dečko zanj nevarnost in trdi, da ga ima pravico napasti in uničiti."

PAPIR, PAPIR, PAPIR! — PRAVI SFORZA RIM. — Italijanski zunanji minister grof Sforza je izjavil, da bo "Italija strgala svojo mirovno pogodbo, če zavezniki ne bodo upoštevali njene pravične zahteve po Trstu."

PO ČEM SE TITU TOŽI

"Ljudska Pravica" objavlja s posebno radostjo prevod članka "napredne francoske književnice" Edith Thomas, ki je nedavno izstopila iz francoske KP zaradi Kominformine politike proti Titu, pod naslovom "Beograjski komunisti so mi rekli, da jim je bolj pri srcu demokracija, kakor birokracija" v listu "Franc Tireur." Na koncu tega članka je namreč zapisano:

"Jugoslavija je leta 1950 za mednarodni proletariat isto, kar je bila Sovjetska Zveza leta 1920."

BOJEVITI SOCIALIZEM

Poročilo jugoslovanske "Zveze borcev" pravi: "Program pouka predvojaške vzgoje se razvija po predpisih uredbe, ki je bila v tem namenu sprejeta. V številnih vzgojnih središčih so deležni naši mladinci, delavci, kmetje, študenti in srednješolci potrebne osnovne, vojaškostrokovne in vojaškopoliitične izobrazbe. Predvojaška vzgoja omogoča našim mladincem, da se pripravijo za obrambo neodvisnosti svoje države ter ustvarja iz njih dostojne, požrtvovalne in zavedne graditelje socializma."

POZIV NA VOJAŠKI NABOR

Od 22-29. aprila se je vršil nabor za vse moške rojene v letih 1930 in 1931 ter za vse rojene v letih 1923 do 1929, ki so bili pri naborni komisiji proglašeni za začasno nesposobne.

NOVI NARODNI POSLANCI

Pri zadnjih "volitvah" so bili izvoljeni v Zvezni svet Ljudske skupščine FLRJ (v poslansko zbornico jugosl. parlamenta):

Kidrič Boris, Maležič Matija (dosedanji ljubljanski župan), Miha Marinko (predsednik slovenske "vlade"), Breclj Marijan, Kraigher Boris, Stakolič Jože (kolhoznik), Borštnar Jože (minister za trgovino), Vipotnik Janez (s Primorskega), Regent Ivan (prosvetni minister), Ropret Viktor (z Jesenic), Rudolf Janko (iz Kamnika), dr. Mikuš Metod, Fajfar Tone (minister za lesno industrijo), Brovc Andrej (župan v Kranju), Hribar Janez (član CK KPS, poslanec za Krško), Horvat Ivan (iz Lendave), Popit Franc (minister za

rudarstvo), Strucel Peter (poslanec za Ljutomer-Radgona), Avbelj Viktor (iz Maribora), Polič Zoran (finančni minister), Simonič Franc (iz Maribora), dr. Šnuderl Maks, Kranjec Miško, Tomšič Vida (predsednica AFŽ) in Šturm Anton (poslanec za Poljčane).

KONGRES ZGODOVINARJEV

V Celju se je vršil šesti kongres slovenskih zgodovinarjev, ki ga je vodil predsednik osrednjega odbora Zgodovinskega društva (biv. Muzejskega društva) dr. Franc Zwitter. Dr. Jože Kastelic je obravnaval arheologijo pri Slovencih od osvoboditve dalje, prof. Janko Orožen zgodovino Celja, prof. Ivan Miakar pa zgodovino Židanega mosta. Prof. dr. Bogo Grafenauer je govoril o zgodovini slovenskega kmetijstva, prof. Janko Jarc o zbiranju gradiva iz osvobodilne borbe, Franjo Baš in Pavle Blaznik pa o vojni škodi na kulturnih in zgodovinskih spomenikih v severni Sloveniji med drugo svetovno vojno.

Zaenkrat se še ni javil predavatelj, ki bi podal pregled škode na kulturnih in zgodovinskih spomenikih, ki so jo med vojno povzročili partizani...

SOCIALNA STRUKTURA SE MENJA

Število zaposlenih delavcev in delavk v industriji, rudarstvu, gozdarstvu in gradnji v Sloveniji se je povzpelo od 347.700 v letu 1931 na 630.100 v letu 1947, 749.300 v letu 1948 in na 909.400 v letu 1949!

KOLEKTIVIZACIJA SE NADALJUJE

Po podatkih zaveznega ministerstva za kmetijstvo deluje v Jugoslaviji 6.741 kmečkih obdelovalnih zadrug, v katerih je vključenih 347.000 gospodarstev. Vse te zadruge imajo 1.860.000 ha obdelanih zemljišč.

TAKO JE URADNO

Mesečna plača rudarjev znaša za kopače 6.776 dinarjev, za vozače 4.077 in za rudarske tehnike 5.215 dinarjev. Za mesečno prehrano v menzi plača posamezni rudar 960 din, za samsko stanovanje 50-120 din in za družinsko stanovanje 80-350 din. Vse to je povprečno računano in po uradnih podatkih.

En angleški funt je vreden 140 dinarjev po novem razmerju. Kupna moč dinarja pa je komaj enaka peniju.

† DR. FRANC KIDRIČ

11. aprila je smrt pokosila univerzitetnega profesorja in predsednika slovenske Akademije znanosti in umetnosti dr. Franca Kidriča.

Dr. Kidrič je bil poznan slovenski javnosti zlasti po svojih razpravah o Prešernu in "Zgodovini slovenskega slovstva." Z njim je izgubila slovenska univerza vestnega in doslednega znanstvenika, ki ga bo težko nadomestiti.

Pokojnika so pokopali v Ljubljani na državne stroške. Bil je star 70 let.

KAKO SE JE GODILO PREŽIHOVEMU VORANCU

Prežihov Voranc je bil predan po laškem polomu 1943 Nemcem, ki so ga držali interniranega na Bledu do oktobra istega leta, nato pa poslali v koncentracijsko taborišče Sachsenhausen, kjer je ostal do januarja 1945, ko je bil skupno s 48 drugimi interniranci poslan v "Vernichtungslager" Mauthausen v smislu navodil, da se morajo politični interniranci likvidirati, ako bi zavezniki prodrli globlje v Nemčijo.

Voranceva skupina je bila likvidirana v Mauthausenu v roku enega tedna, medtem ko je Voranca rešil internirani komunist Udovič, ki je imel nalogo določati skupine za likvidacijo in je Voranca prvo noč izpustil, tako, da so njegovo likvidacijo preprečili Amerikanci, ki so prodrli do taborišča. Toda našli so ga le še napol živega in Titova oblast ga je dala prepeljati domov v zdravniško oskrbo, kjer pa je sedaj umrl na Angini Pectoris, ki jo je dobil v internaciji.

V zvezi z našim poročilom v prejšnji številki sporočamo, da so Vorancevo truplo prepeljali iz Ljubljane na pokopališče Sv. Marjete v Kotljah, kjer so že pokopani Voranceva mati, oče, sestre ter leta 1944 od Nemcev ustreljeni brat Anzan.

Življenje Prežihovega Voranca je bilo nemirno in neugodno. Njegova aktivnost pa ga je končno pokopala.

LJUTOMERČAN V ANGLIJI

V letu 1949 so naša vina prvič prodrla na angleško tržišče. V Angliji dosegajo naša vina najboljše cene in bodo našla po angleških trgovskih zvezah prodajo v nekaterih kolonialnih deželah.

Iz vseh poročil je razvidno, da Angleži zelo dobro ocenjujejo naša vina in jih primerjajo z najboljšimi francoskimi in porenjskimi vini—pravi "Slovenski poročevalec" medtem ko more ubogi slovenski pivec čakati v vrsti na svoj četrť, če ga utegne dobiti.

"Harpers Wine and Spirit Gazette" je 13. januarja t.l. objavila sledečo notico o ljutomerskem vinu in pravi med drugim: "Ljutomerska vina so v Evropi znana že desetletja. Neposredno po končani drugi svetovni vojni so številne evropske in prekomorske dežele pokazale zanimanje za ta vina, ki so jih poznali po njihovem okusu, izredni cvetici, izraziti in fini aromi. Danes ljutomerska vina niso nič izgubila svoje predvojne kvalitete. Ugotoviti moramo nasprotno, da so pridobila na svojem slovesu, saj so prodrla na Švedsko, Dansko, v Belgijo, Holandijo, v Egipt, Anglijo, Ameriko in Brazilijo."

NOVA TRAMVAJSKA KOMANDA

Na postaji cestne železnice pri ljubljanskem kolodvoru in pri Ajdovščini v Ljubljani imajo blagajne, kjer si morajo vsi potniki cestne železnice kupiti vozne listke vnaprej. Ako si jih ne kupijo, morajo

potem na tramvaju plačati 4 dinarje kazni. S tem se je izzvala taka zmeda in toliko preprirov, da se je nekdo končno v "Slovenskem poročevalcu" le drznil predlagati, da bi zopet usvojili pred in medokupacijski sistem izdajanja listkov, ker mora večina potnikov plačati kazen, ko skočijo na tramvaj šele tik pred odhodom in nimajo časa stati v vrsti za listek.

MOTORIZIRANA DOSTAVA KRUHA

"Pred vojno so imeli nekateri zasebni peki v Ljubljani, če že ne primerne avtomobile, pa vsaj dobro urejen voz s konjsko vprego, ki je ustrezal vsem higijenskim predpisom. Tako so skrbeli, da je bil kruh dostavljen o pravem času in v zadostni količini tja, kjer so ga prodajali ali potrebovali. Danes se naši odgovorni ljudje za to malo zanimajo in dopuščajo, da se kruh razvaža s tricikli in na zelo nehygienski način"—ljudje pa so srečni, da ga sploh dobe, piše "Slovenski poročevalec"—razen zadnje opombe kajpak. Prevoz kruha oskrbuje podjetje "Pecivo, ki si je predčasno nabavilo primeren avtomobil, pa so ga poslali nekam v Prekmurje, odkoder se ni več vrnil in so ljubljanske pekarnice ostale tako brez motorizacije.

PA NE DA BI...

Koncem marca je zasedal v Ljubljani prvi plenun Gasilske zveze Slovenije, ki ga je otvoril predsednik MATEVŽ HACE...

KRATKE VESTI

LONDON.—Angleški RAF bo imel v svojem sestavu 70 letelih veletrdnjav tipa B-29. Poleg tega bodo lovci oboroženi z vodenimi izstrelki za borbo z bombniki. Angleska mornarica bo oborožena z magnetnimi torpedi, ki bodo sledili podmornicam in jih uničili. Pomorsko letalstvo je dobilo novo izsiedaško letalo, ki bo moglo točno ugotoviti lego podmornice pod vodo. V gradnji je šest letalonosilk za jet-letala, ki bodo imela povprečno brzino 600 milj na uro.

Velika Britanija bo prejela letos 900 milijonov dolarjev Maršalove pomoči.

V izvršnem odboru Maršalove pomoči, ki šteje sedem članov, je dobila svoje mesto sedaj tudi Nemčija.

V Kanadi se bodo letos vršile prve skupne vaje častnikov in pilotov dežel-članic Atlantskega Pakta.

BEOGRAD.—Jugoslavija je izstopila iz mednarodne žurnalistične zveze, ki ima svoj sedež v Pragi, ker je zveza postala "orodje v rokah sovjetskega imperializma."

BEOGRAD.—V Svet narodov senat Ljudske skupščine FLRJ so bili "izvoljeni" sledeči slovenski Titovci: Kardelj Edvard, Vidmar Josip, Rus Jože, Bevk Franc, Kocbek Edvard, generalmajor Ambrožič Lado, dr. Aleš Bebler, Dolinšek Tone (član CK KPS), Hočevar Janez (študent), Jakac Božidar, Jakopič Albert (član CK KPS), prof. Jeras Josip, Kavčič Stane (član CK KPS), Krivic Vlado, Kotnik Beno (iz Slovenjgradca), Lampret Jože, Lubej Franc, dr. Lunaček Pavel, Maček Ivan, gen.-major Pehacek Rado, polk. Polak Bojan, Rakef Franc (zidar), Ravtar Marija (tekstilka), Svetek Franc (član IOOF), Šentjurs Lidija, Sušteršič Tone (minister za lokalni promet IRS), dr. Tavčar Igor, Ulaga Franc (kmet), dr. Vilfan Jože, Zihelr Jože.—Od 30 oseb je 14 uradno znanih članov Komunistične partije.—

★ ★ ★

Sovjeti so odredili novo razmerje med dolarjem in rubljam. Doslej je bil dolar vreden osem rubljev, odslej pa jih bo le štiri.

Kljub novemu razmerju pa je razlika v cenah še vedno sledeča: (prva številka velja za USA, druga za Rusijo—za 1 kg)

beli kruh—0.26 dolarja; 1.40 dolarja;
meso (prvovrstne kvalitete)—1.39; 6.075;
surovo maslo—1.52; 8.575;
čaj—1.39; 40.50;
kava—1.54; 19.80;
sladkor—0.22; 2.88;
krompir—0.08; 0.31;
margarina—0.84; 5.35;
ovčje meso—1.08; 4.85;
piščanci—0.92; 4.92;
fižol—0.29; 2.00;
mleko (liter)—0.20; 0.945.

Razliko med življenskim nivojem v Veliki Britaniji in Rusiji pa prikazujejo sledeči podatki:

beli kruh—v Angliji šest in en četrť penija; v SSSR osem šilingov in devet penijev;

sladkor—v Angliji 11 penijev; v SSSR 18 šilingov;

krompir stane v Rusiji devetkrat več kot v Angliji, jajca in maslo šestnajstkrat več in čaj tridesetkrat.

MEDTEM PA...

se širi na Kitajskem strašna lakota in poročila govore o pojavu ljudožrdstva. Prizadetih je okrog 40 milijonov ljudi, ki se hranijo s travo, koreninami in lubljam. Računajo, da bo lakota zahtevala na milijone smrtnih žrtev.

VEL. NOČ V ANGLIJI

PIRHI V ROCHDALU

Na velikonočni ponedeljek je slovenski pevski zbor v Rochdalu povabil okoliške Slovence na pirhe in potico. Zbralo se nas je okoli 40 slovenskih beguncev in nekaj gostov.

Pevski zbor je v začetku zapel precej slovenskih pesmi, kasneje pa smo posedli okoli bogato obloženih miz in preživeli popoldne ob pomenkih, zabavi točki, plesu in godbi.

Kot prvi sestanek v Lancashiru je gotovo uspel, saj je upoznal tamkaj bivajoče Slovence med seboj; prihodnji sestanki pa bodo še bolj uspešni, če bo pri sporedu sodelovalo več Slovencev in če bomo vsi stremeli, da se drug drugemu približamo in med seboj še bolj spoznamo.

Pevskemu zboru kot prireditelju in onim slovenskim dekletom, ki so tako lepo oskrbele prigrizek s pravo domačo potico, pa vse priznanje za dobro voljo in korajžjo pri začetku.

Enako se je zbralo preko dvajset Slovencev iz Škotske v Edinburghu in praznovalo Veliko noč po domače ob kozarcu in prijetnem pomenku. Takih sestankov je vsakdo vesel, ker so prilike zanje tako redke in vezane z velikimi materialnimi žrtvami, saj nas ločijo stotine milj med seboj. Toda z vsakim takim sestankom se ponovno obnovi vera v same sebe in potrdi ono, kar nas veže—domača govorica in pa zavest, "da gliha vkup štriha."

—r.

KLIC TRIGLAVA izhaja vsakega 15. in 30. v mesecu.

Naročnina znaša za Vel. Britanijo 24 šilingov letno, 12/- polletno in 6/- četrťletno.

Za ostale države velja odgovarjajoča vsota s posebnim doplačilom za letalsko dostavo v prekomorske dežele. Višino naročnine in način plačila sporočamo vsakemu naročniku posebej.

DARUJTE ZA TISKOVNI SKLAD "KT"!